

Русский язык в центре Европы 10. APC Банска Бистрица 2007, 114 str., ISBN 978-80-89070-31-2

Časopis asociace rusistů Slovenska, řízený mezinárodní redakční radou (Slovensko, Rusko, Polsko, Česko, Rakousko) v čele s hlavní redaktorkou E. Kollárovou vyšel v roce 2007 jako publikace věnovaná XI. kongresu MAPRJAL ve Varně. Proto je jako vstupní text zařazeno vystoupení Jevgenije Jevtušenka, jímž 17. září 2007 kongres zahájil, proto je celé číslo časopisu, jehož zaměření je vždy kulturologické, ještě výrazněji zacíleno na úlohu jazyka při rozvíjení a posilování kladných stránek lidské společnosti jako celku a jednotlivce v ní. Jazyka vůbec a ruského jazyka zvlášť. Proto hned v úvodu Jevtušenko připomíná verše ruského básníka tragického osudu Nikolaje Gumileva (v roce 1920 zastřeleného): ... Под скальпелем природы и искусства / Кричит наш дух, изнемогает плоть./ Рождая орган для шестого чувства – jímž je jazyk, který je naším šestým smyslem při objevování světa. Ale o jazyk je třeba pečovat, podle Jevtušenka «Каждый язык на планете по своему красив. Но не замечали ли вы, что когда язык насилуют бюрократизмами, канцеляризмами, ускушняя до тошнотворности, когда язык замусоривают похабщиной, когда язык позорят ложью или лестью, когда язык используют как орудие ненависти к другим национальностям, язык отчаянно сопротивляется, и словно в знак протеста, перестает быть красивым?» (s. 6). A proto Jevtušenko ve své básni věnované sjezdu rusistů z celého světa nazývá lingvisty *усыновителями языков и побратимателями людей*.

A v podobném duchu se nese i následující stať českého lingvisty L. Riese *О комплементарности профессиональной компетенции учителя (Как духовность и педагогическое искусство дополняют научную подготовку учителя)*. Člověk je v ní pojímán jako jednota tělesného, duševního a duchovního a zvlášť poslední složku je třeba v naší době rozvíjet. To může dělat jen charismatický učitel, který prostřednictvím pedagogického umění může své žáky přivést k dalším druhům umění, jejich chápání a k vlastní tvůrčí činnosti. Na tyto myšlenky jakoby přímo navazují některé další materiály v časopisu obsažené. Stať A. Červeňáka *К вопросу переоценки ценностей* se zamýšlí nad ruským literárním a kulturním dědictvím v nových souvislostech – nakolik v klasických dílech, jež vznikala před dvěma sty, sto padesáti a sto lety najdeme odpovědi na živé otázky dneška – a autor přesvědčivě ukazuje, že najdeme, a právě v tom vidí jednu z hlavních příčin, proč je právě dnes třeba se ruskou klasickou literaturou zabývat a zprostředkovat její poznání současnému mladému pokolení, vzdělanému ve světě techniky, ale tápajícímu ve světě morálky a žebříčku životních hodnot.

Jaké možnosti poskytuje práce s dalšími druhy umění dokládá jako vždy originální stať E. Kollárové *Жизнь в театре. Театр в жизни*, ozvláštněná netriviálním ilustrativním materiálem a předpokládající široký rozhled těch, jímž je určena (*Русистский вузовский семинар по художественной культуре*). Na ni vhodně navazuje stať: M. Lizoň (Slovensko), *Искусство советского «андеграунда» на уроках эстетики*, týkající se výtvarného umění a jeho u nás málo známých představitelů, kteří tvořili protipól oficiální kultury. S touto umělecky orientovanou linií časopisu koresponduje i jedna z recenzí, příspěvek Z. Trösterové informující o sérii brněnských vydání S. Koryčánkové a P. Kleina *Manifesty ruského symbolismu I – V*, (1. díl *Poezie* 2002, 2. díl

Teorie umění 2003, 3. díl *Divadlo* 2004, 4. díl *Kritika* 2005, 5. díl *Povídka* 2006). *Manifesty ruského symbolismu* jsou jako celek nevšedním editorským počinem a současně bohužel i pomníkem (spolu s řadou jeho dalších prací) v roce 2007 tragicky zesnulého Mgr. Pavla Kleina, Ph.D., Ph.D.

10. číslo recenzovaného časopisu obsahuje však i zajímavé oddíly Lingvokulturologie a Literatura. První z nich je uveden statí polské autorky: И. Коженевска-Берчинска, *Поляки и русские в публицистическом зеркале и перспективы диалога культур*. Článek: И. Т. Вепрева (Rusko) *Орфография как знак идентичности* je věnován novému fenoménu lingvistiky, jazyku tzv. Runetu, tj. jazyku ruského internetu. Podle autorky jde o ústní hovorovou řeč v písemné formě záznamu, spontánní, neprofesionální, neoficiální, bez účasti redaktorů, korektorů a cenzorů, s krátkou časovou distancí mezi úmyslem a jeho realizací, často s projevy jazykové hry. Z toho pak plyne řada zvláštností, jež jsou pro texty Runetu charakteristické a v článku jsou velmi instruktivně zachyceny. Posledním příspěvkem oddílu Lingvokulturologie je stať ruské autorky L. B. Trušinové *Русское слово в языке бизнеса сегодня звучит по-новому*, uvedená mottem z povídky T. Tolstého: А брокер с дилером и славный дистрибьютер / Мне селятся продать «Тойоту» и компьютер... Už ono vupovídá, o čem je v textu řeč.

V literárním oddílu ruský autor A. S. Karpov zaujímá kritické stanovisko k literární situaci v dnešním Rusku, ze Slovenska jsou zastoupeni již připomenutý A. Červenák a dále V. Čerevka článkem o jeho setkáních s Valentinem Rasputinem a stať V. V. Prozorova (Rusko) *Читательская литературная память как объект филологии*, zajímavá z hlediska psychologicko-sociologického.

Oddíl Metodika obsahuje příspěvek: И. П. Лысакова (Rusko), *Уроки А. А. Леонтьева: Актуальное и традиционное в современной методике обучения РКИ*; dále: E. Бразаускаене (Litva), *Национально ориентированное обучение русскому языку в новом пространстве*, a konečně: P. С. Карамян (Arménie), *Историческо-этимологическое комментирование русских пословиц и поговорок и система их изучения в нерусской аудитории*.

Rusisté uvítají i recenze informující o novějších a nových publikacích z oboru, jako je např. kniha M. V. Vsevolodové *Теория функционально-коммуникативного синтаксиса. Фрагмент прикладной (педагогической) модели языка. Учебник*, Изд. Московского университета 2000, 502 s. (recenze z pera L. Sudavičene). Dále se v tomto oddílu píše o knize věnované frazeologickým jednotkám, spjatým s lidovými zvyky a obřady, o slovníku slovenské filologické rusistiky a skriptech *Realie rusky hovoriacích krajín a Slovenska*.

Jako vždy je zařazen kulturní kaleidoskop a informace ARSu. Číslo 10 je obsahově bohaté a myšlenkově podnětné, navíc v duchu zásad hlavní redaktorky a celé redakční rady i duchovně povznášející.

Zdeňka Trösterová